

שבת הגדול תשפ"ב – שעבוד נוח: איך הפכו רוב השנים במצרים למענגות?

1. **בראשית טו:** ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה: **שמות יב:** ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים **שלושים שנה וארבע מאות שנה:** **מדרש תנחומא:** הרי שני כתובים המכחישים זה את זה?

רש"י: אפ"ל [430 שנה] בארץ מצרים, שהרי קהת מהבאים עם יעקב היה, חשוב כל שנותיו (133) וכל שנות עמרם בנו (137) ו-80 של משה - לא תמצאם כך. ועל כרחך, הרבה שנים לקהת עד שירד למצרים והרבה משנות עמרם נבלעו בשנות קהת והרבה משנות משה נבלעים בשנות עמרם.

בראשית מב,ב: הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה - **רש"י:** 'רדו' ולא אמר 'לכו' (אף שהיה ראוי לתפוש לשון טוב ולא 'רדו'), אלא רמז **למאתים ועשר שנים** שנשתעבדו למצרים כמנין רדו.

שמות ו,טז: ושני חיי לוי שבע ושלושים ומאת שנה - **רש"י:** למה נמנו שנותיו של לוי [דלא כשאר השבטים]? להודיע כמה ימי השעבוד: שכל זמן שאחד מן השבטים קיים לא היה שיעבוד ... ולוי האריך ימים על כולם. **פירוש המזרחי על רש"י:** ושנות לוי משירד למצרים עד מותו הם 94 שנה ... תוציאם מה-210 שנה **ונמצא שלא היו ימי השעבוד רק 116 שנה.**

שמות רבה כו,א: גזירה הראשונה שגזר פרעה על ישראל, שנאמר 'וימררו את חייהם', העמיד לו הקב"ה גואל - **זו מרים** על שם המירור [שנולדה אז והייתה ביציאת מצרים בת 86].

מגילה ט: מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים והכניסן בשבעים ושנים בתים ולא גילה על מה כינסן ונכנס אצל כל אחד ואמר כתבו לי תורת משה. נתן הקב"ה בלב כל אחד עצה והסכימו כולן לדעת אחת וכתבו 'אלקים ברא בראשית' [ולא 'בראשית ברא אלוקים', כדי שלא יחשוב שיש א-ל קדום שברא את אלוקים] ... ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים **ובשאר ארצות ארבע מאות שנה.**

2. **שמות יב:** ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלושים שנה וארבע מאות שנה: ויהי מקץ שלושים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' **מארץ מצרים - שפתי כהן:** 'אשר ישבו במצרים' - ולא נאמר 'בארץ מצרים', אלא במצרים מלשון 'מצור' (תודעתי ופסיכולוגי).

גור אריה: נקרא ישיבת מצרים אף כשישבו **בארץ כנען** ... כי תמיד היה **כל ענין שלהם לרדת מצרים**, שהרי בשביל זה נמכר יוסף למצרים כדי שירדו וכל מעשיהם וענייניהם לרדת שמה.

3. **תורת חיים חולין צא:** היה נגזר על ישראל שיהיו משועבדים במצרים 430 שנה, ועיקר שעבודם לא היה אלא שמונים ושש ... נמצא שחסר משעבודם ארבעה חלקים ולא השתעבדו אלא חמישית. והשתא ניחא שתיקנו ארבע כוסות, ש"כוס" בגימטריא 86 ונחסר מהשעבוד ארבע פעמים "כוס". ולהכי כתיב 'וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים' שלא השתעבדו אלא חלק חמישית מ-430 שנה.

חיד"א פתח עיניים מגילה טז,ב: 'שלח לו יין ישן' בגימטריא 430, לקיים גזירת ת"ל שנה במצרים שדעת זקנים - אברהם ויצחק - נוחה הימנו ורוצים בגזרתו יתברך ... ושלח גריסים של פול, לרמז שיהיה **לחצאים** כמו גריסין שהן חצאים, והשעבוד לא יהיה אלא "פול" שנים [בגימטריא 116].

4. **אבות ג,ה:** כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. וכל הפורק ממנו עול תורה, נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ.

זוהר ג קנג,א: וימררו את חייהם - היא התורה (שהיא חיינו). בעבודה קשה - זו קושיא, בחומר - זה קל וחומר, בלבנים - זה ליבון הלכה. ובכל עבודה בשדה - זו ברייתא [שהם דברי תנאים שנשאר מחוץ למשנה, כמו השדה]. שאין בידינו הלכה ברורה ודין ברור כי כל דיני התורה במחלוקת שנויה, הללו מכשירים ומטהרים והללו פוסלים ומטמאים - **ליקוטי שיחות טו/9-408:** בשעה שיהודי יגע בעבודה הקשה של לימוד התורה, יוצא ידי חובת העבודה הקשה של גלות מצרים ... אולם לאחר סיום התקופה הראשונה, שנעשה חסר ביגיעה בתורה - התחיל שעבוד מצרים כפשוטו.

ליקוטי שיחות א/5: הכוונה האמתית שנתנו לאדם את דאגות הפרנסה, משום שעל ידי זה נעשה שבור בעצמו ויוצא מהמציאות שלו - ונעשה כלי לאור הקדושה ... במילא מובן **שהענין יכול להעשות גם ברגע אחד**, אם רגע אחד יפיק את הכוונה הפנימית שבזה ויפעל את מה שצריך לפעול.